

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Den latinske Stil (Et Skole-Program)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 483. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1834_535-txt-shoot-idm399.pdf (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Der vilde imidlertid blot ved denne lille Lettelse af Romer-Aaget være saare meget vundet baade for Stat og Enkelt-Mand, thi vilde end alle Skoler vedblive at være lige flittige Værk-Steder for Latinen, saa var dog *Privat-Underviisningen* overordenlig lettet, og at denne, som Man forud maatte bøde for til næste Skole, i alle Henseender fortjener Opmuntring, tvivler nuomstunder neppe Nogen om. De offentlige Skoler, hvor Sæderne saa let fordærves, hvor der næsten nødvendig spildes saamegen Tid at Drengene ingen beholde, og hvor næsten ligesaa nødvendig de gode Hoveder forsømmes over de Maadelige, disse Skoler maae jo betragtes som en Nød-Hjelp, og nu er det netop den *Latinske Stil*, og hvad dermed følger, som gjør Privat-Underviisningen vanskelig og berøver den en stor Deel af sine velgiørende Virkninger. Vist nok kan Man ogsaa nu, naar Man, som jeg, *tør* vove det, meddele Underviisningen efter Naturens Orden, altsaa lære Drengene *først* at forstaae det *Bog-Sprog*, der udsprang af deres Moders-Maal, hvori de skal være stærke og hvori de skal oversætte de 484 fremmede Sprog, Noget, Man i Skolerne aldeles forsømmer, uden at tænke paa, hvilken Synd det er imod Børn at forlange, de skal samle Kundskab af Bøger før de kan forstaae dem med Lethed, og at de skal hitte Rede i fremmede Sprog, før de kiende Vendingerne i deres eget, som er det eneste levende Oplysnings-Middel, der gives for dem. Man kan efter samme Grund-Sætning begynde paa *Græsk* længe *før* paa *Latin*, da den Græske Tanke-Gang og Ord-Føining ligger Vores mange Mile nærmere end den Romerske, og da Man paa Græsk har anderledes baade morsomme, nyttige og ærbare Bøger at give dem i Haand end i det forbistrede Latin, saa de komme først til at bide i det sure Æble, naar deres Sjæle-Evner er saa udviklede og deres Sprog-Takt saa øvet, at de uden alt for stor Plage kan overkomme Lapidar-Stilen. Det kan Man, naar Man *tør*, naar Man veed at i en senere Alder og med endeel For-Kundskaber er det vel kiedsommeligt men dog intet Hexerie at lære en Mundfuld og Penfuld Latin, og naar Man i alt Fald langt heller lader sin Søn løbe Fare for et "Non" der regnes dobbelt, end for en Sløvhed og Misdannelse, der hævnner sig tusindfold; men vi Danske er i Almindelighed intet modigt Folk, og der er os fra Barns-Been indpræntet saa dyb en Ære-Frygt for *Examens-Characteren*, at de Fleste, trods deres bedre Vidende, vilde fristes til at troe, deres Børn var Dummer-Hoveder, naar de for "*Stilen*" var nær ved at gaee reject. Derfor især var det vigtigt, at den Anstøds-Steen og Forargelses Klippe, som Stilen unægtelig er, blev borttaget, men selv for os Vove-Halse, som, koste hvad koste vil, stræbe at skiænke Staten i vore Børn levende, veloplyste, virksomme Borgere, selv for os var det saare ønskeligt; thi vel kan vi, naar det endelig skal være, formaae vore Børn til at paatage sig det flauue, kiedsommelige Arbeide, samt hjelpe og skaane dem, saa det ikke skader synderlig; men istedenfor at vi ved enhver anden Kundskab vi meddele dem, kan vidne af 485 egen Erfaring, at den er Umagen værd, og lade dem selv efterhaanden mærke det, saa maae vi, naar vi kommer til den "*Latinske Stil*," føre et ganske andet Sprog, der nødvendig skurrer meer i de Unges Øren, jo bedre de er underviste og jo mere *logisk* de er vant til at slutte. Lære dem at læse og forstaae en Latinsk Bog det kan vi endnu paa en ordenlig Maade, i det vi oplyse dem om, at saa liden Opbyggelse vi end finde i de Latinske Classikere, saa har dog baade de og Romerne spillet saa stor en Rolle i Verden, at en Videnskabs-Mand bør kiende lidt til dem, og man desuden, for de mange Bøgers Skyld, Man siden har skrevet paa et Slags Latin, bør kunne forstaae det Sprog; men naar vi komme til "*Stilen*," da maae vi erklære os bankerot paa Fornuft-Grunde, hvad Nyttens angaaer som skulde opveie Umagen, og reent ud sige til dem: det er en Levning af det Romerske Aag, som Folk i Nord ei endnu har havt Mod til at afkaste og som vi ikke kan fritage jer for, naar I som dannede Embeds-Mænd vil tjene eders Fæderne-Land, et Aag, det gjør os ondt at maatte paalægge jer til ingen Verdens Nytte, men som vi skal stræbe at lette, saa det ikke videre skader eller utaalelig betynger jer. Elske vi vore Børn og elske vi vort Fæderne-Land, da kan vi ikke gjøre dem denne Tilstaaelse uden med en Taare i Øiet og jeg kunde ikke gjøre Mine den uden bittert Nag, naar jeg ikke havde gjort hvad der stod i min Magt for at undgaae den, og hvad kan jeg Stakkel gjøre, uden at prikke med en Pen: det er Synd, stor Synd mod de stakkels Børn og mod det kiære Fæderne-Land, som deres Kræfter og Studier skulde være helligede, til ingen Verdens Nytte at plage dem med Stile-Øvelser i et *dødt* Sprog, hvilket det saa end var, end sige da det forbistrede Latin, hvis hele Bygning er Moders-Maalets *modsat*.